

РЕЦЕНЗІЯ

доктора біологічних наук, професора, завідувача кафедри біології
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

Кучменко Олени Борисівни

на дисертаційну роботу **Василеги Павла Андрійовича**

Особливості рухової активності та функціонування серцево-судинної системи у дітей 7-9 років, які перехворіли на ГРВІ та Covid-19 (на прикладі Сумської області)»

подану на здобуття ступеня доктора філософії

з галузі знань 09 – Біологія

за спеціальністю 091 – Біологія

Актуальність теми дисертаційної роботи. Дисертаційне дослідження присвячено актуальній науковій темі – здоров'ю дітей молодшого шкільного віку: досліджувалися показники рухової активності та особливості діяльності серцево-судинної системи на тлі після ГРВІ та COVID-19. Підставою для цього дослідження були результати досліджень низки авторів, які свідчать про погіршення показників здоров'я у дитячого населення та зменшення рухової активності дитячого організму, що зумовлено суб'єктивними та об'єктивними факторами: системою навчального процесу та розповсюдженістю різноманітних захворювань серед дітей. Наявність захворювання або протікання патологічного процесу може впливати на рівень рухової активності. За статистичними даними, одними з найбільш поширених сезонних захворювань серед дитячого населення є ГРВІ. На сьогоднішній день недостатньо розробленим є ряд питань, пов'язаних з аналізом показників рухової активності у період поширення ГРВІ. Особливої уваги заслуговує аналіз впливу ГРВІ захворювань на характер рухової активності дітей. Відмітимо, що карантинні заходи (дистанційна освіта, відсутність регламентованих навантажень, ізоляція) мають негативний вплив на рівень рухової активності дітей. Таким чином, поширення ГРВІ інфекцій має прямий та опосередкований вплив на рухову активність дітей. Прямий вплив характеризується процесом перебігу хвороби, значним зниженням рівня рухової активності через патологічні зміни в організмі. Опосередкований вплив обумовлений введенням карантинних обмежень та скороченням

регламентованої рухової активності. Особливої уваги дана проблема набуває у зв'язку з пандемією Covid-19.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження є частиною науково-дослідної теми «Стан функціональних систем в умовах формування адаптаційних реакцій та ефектів біологічно активних сполук за цих умов» кафедри біології Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, державна реєстрація №0123U100614.

Наукова новизна одержаних результатів. Уперше у досліджуваному регіоні отримані дані про характер рухової активності дітей 7-9 років, які перехворіли на ГРВІ, зокрема Covid-19, у період пандемії. Було відмічено, що на характер рухової активності впливає не тільки факт захворювання, але й карантинні обмеження. Наприклад, зменшення кількості регламентованих та нерегламентованих видів рухової активності. У дітей, які перехворіли на ГРВІ та Covid-19, погіршуються характеристики швидкості та спритності (аеробні навантаження), що зумовлено погіршенням діяльності серцево-судинної системи та тенденцію до зменшення життєвого індексу (що характеризує діяльність дихальної системи). Максимальні негативні зміни після захворювання на ГРВІ та Covid-19 спостерігалися у хлопчиків 7-8 років.

Практичне значення отриманих результатів дослідження. Отримані результати розширюють теоретичні та практичні знання про адаптаційні зміни у кардіо-респіраторній системі та показниках рухової активності після захворювання на ГРВІ та Covid-19.

Отримані результати можуть бути впроваджені в навчальний процес у ЗВО при підготовці фахівців з галузі 014, середня освіта при викладанні дисципліни вікова фізіологія та основи шкільної гігієни та у закладах загальної середньої освіти, під час проведення уроків фізичної культури, що підтверджено відповідними довідками та актами впровадження.

Повнота викладення матеріалу дисертації у наукових публікаціях. Основні результати дисертації висвітлені в 14 публікаціях: 2 статті у фахових

наукових виданнях, 1 стаття в інших наукових виданнях, 1 розділ колективної монографії та 10 тез доповідей у збірках матеріалів конференцій.

Ступінь обґрунтованості наукових положень. Наукові положення, що висвітлені в дисертації, обґрунтовані і повністю підтверджуються результатами досліджень. Вибрані автором методики проведення досліджень забезпечили одержання достовірних, статистично обґрунтованих результатів.

Структура та зміст дисертації, її завершеність і відповідність встановленим вимогам щодо оформлення. Дисертація написана українською мовою та складається із вступу, 7 розділів, висновків, списку використаних джерел, який має 150 позицій, з них 50 іноземними мовами. Загальний обсяг дисертації складає 174 сторінки без додатків.

У вступі дисертант обґрунтовує актуальність свого дослідження, формулює мету та завдання, визначає об'єкт та предмет дослідження, формулює наукову новизну та практичне значення роботи.

У розділі 1 дисертант проводить аналіз літературних даних щодо особливостей перебігу ГРВІ та SARS-Cov-2 у дітей, особливостей рухової активності у дітей та можливих наслідків прояву Covid-19.

В розділі 2 автор описує організацію дослідження, обрані методи дослідження, які він використовує для вирішення поставлених завдань, а також методи статистичної обробки отриманих результатів дослідження.

В розділах 3-7 автор викладає результати власних досліджень щодо особливостей функціонального стану серцево-судинної системи та рухової активності дітей, які перехворіли на ГРВІ та Covid-19, порівнює отримані результати з результатами досліджень інших авторів.

В результаті проведених досліджень автор формулює висновки, які повністю відповідають поставленим задачам дослідження.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації. Суттєвих недоліків в дисертаційній роботі Василя П.А. не виявлено. Робота

оформлена з дотриманням наявних вимог щодо структури, змісту, хоча й не позбавлена окремих огріхів.

Під час офіційного захисту варто обговорити наступні питання:

Надайте санітарно-гігієнічну характеристику регіону, де проводилося дослідження?

2. Чому для дослідження були обрані діти віком 7-9 років?

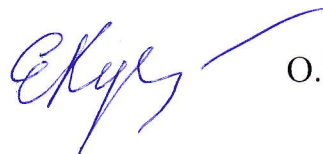
3. Чи можна екстраполювати отримані результати дослідження на інші регіони нашої держави та інші частини світу?

4. Чому, на Вашу думку, антропометричні показники не зазнавали змін в усіх групах дослідження?

Загальний висновок. Дисертаційна робота Василеги Павла Андрійовича «Особливості рухової активності та функціонування серцево-судинної системи у дітей 7-9 років, які перехворіли на ГРВІ та Covid-19 (на прикладі Сумської області)» на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 09 – Біологія, за спеціальністю 091 – Біологія за своєю актуальністю, науково-теоретичним рівнем, новизною постановки та розв'язанням проблем, практичним значенням, є самостійною закінченою науковою роботою, що відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44).

Рецензент:

Доктор біологічних наук, професор,
завідувач кафедри біології
Ніжинського державного університету
імені Миколи Гоголя

О.Б. Кучменко

Ніжинський державний університет
імені Миколи Гоголя

Підпис *Кучменко О.Б.* засвідчую

Провідний фахівець *Мель Михайло Ж. В.*

